

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Logikai hálózatok formális specifikációja

1. feladat

Adott A (a_2, a_1, a_0) három bites előjel nélküli egész szám. Az $F(a_2, a_1, a_0)$ logikai függvény kimenete $F=1$, ha a bemenetén lévő kombináció, mint bináris szám értéke nagyobb, mint 4. Az a_2 bemenet a legmagasabb helyérték.

Adjuk meg az igazság táblát, a Karnaugh táblát és írjuk fel a kanonikus algebrai alakokat (konjunktív, diszjunktív).

Adjuk meg a függvény minterm/maxterm indexeit.

Rajzoljuk fel a diszjunktív kanonikus algebrai alaknak megfelelő elvi logikai rajzot

- a. ÉS/VAGY kapukkal,
- b. kizárólag NAND kapukkal.

Megoldás

a_2	a_1	a_0	F
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

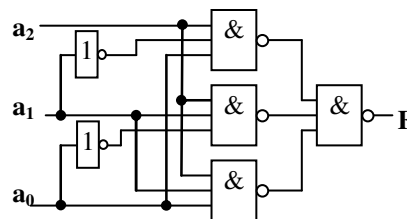
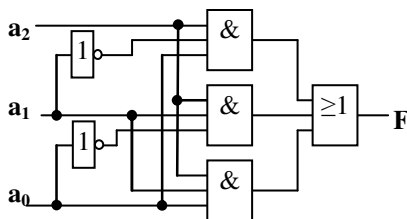
		a_0		
		0	0	
a_2	0	0	a_1	
	1	1		
	0	1		

$$F = a_2 \bar{a}_1 a_0 + a_2 a_1 \bar{a}_0 + a_2 a_1 a_0$$

$$F = (a_2 + a_1 + a_0)(a_2 + a_1 + \bar{a}_0)(a_2 + \bar{a}_1 + a_0)(a_2 + \bar{a}_1 + \bar{a}_0)(\bar{a}_2 + a_1 + a_0)$$

$$F(a_2, a_1, a_0) = \sum^3 (5, 6, 7)$$

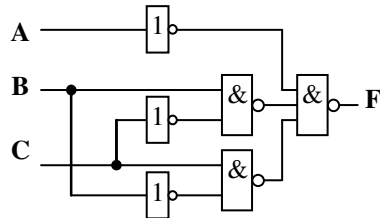
$$F(a_2, a_1, a_0) = \prod^3 (3, 4, 5, 6, 7)$$

2. feladat

Rajzoljuk fel az $F(ABC) = A + \overline{B}C + \overline{B}C$ logikai függvényt kizárólag NAND kapukkal.

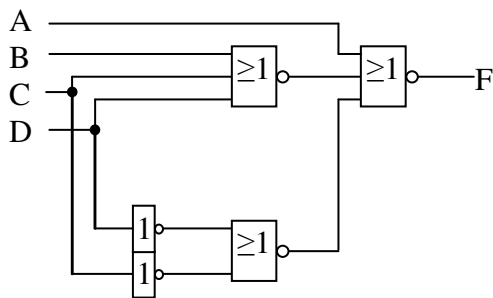
Megoldás

3. feladat

Elvi logikai rajzával adott az $F(ABCD)$ négyváltozós logikai függvény. Írjuk fel a rajznak megfelelő konjunktív algebrai alakot és adjuk meg a függvény Karnaugh táblázatát.

Megoldás

$$F = \overline{A}(B + C + D)(\overline{C} + \overline{D})$$

		<u>C</u>			
		0	1	0	1
<u>F</u>	0	1	0	1	
	1	1	0	1	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
<u>A</u>	<u>D</u>				<u>B</u>

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

4. feladat

Adott az X négy bites előjel nélküli egész szám. Formálisan specifikáljuk azt a négyváltozós $F(X_3, X_2, X_1, X_0)$ logikai függvényt, amely kimenete $F=1$, ha a bemenetén lévő bináris szám prímszám. Melyik definíciós lehetőséget (igazság tábla, Karnaugh tábla, algebrai alak, minterm/maxterm index) célszerű választani.

Megoldás

A minterm indexeket – elegendő felsorolni a 0 és 15 közé eső prímszámokat.

$$F(X_3, X_2, X_1, X_0) = \sum (2, 3, 5, 7, 11, 13)$$

		X_1	
F		1	1
		1	
		1	
			1
		X_0	

5. feladat

Formálisan specifikáljuk azt a háromváltozós $F(A, B, C)$ logikai függvényt, amely kimenete $F=1$, ha az A bemenete megegyezik a B bemenetével vagy a C bemenete nem egyezik meg az A bemenetével. Melyik definíciós lehetőséget (igazság tábla, Karnaugh tábla, algebrai alak, minterm/maxterm index) célszerű választani.

Megoldás

Az algebrai alakot – a feladat szövegéből közvetlenül felírható egy diszjunktív alak.

$$F(A, B, C) = A \cdot B + \bar{A} \cdot \bar{B} + A \cdot \bar{C} + \bar{A} \cdot C \rightarrow 12 \text{ bemenet}$$

		C	
F	1	1	
		1	
	1	1	
	1		
		B	

		C	
		1	1
F		1	
	1	1	
	1		
		B	

$$F(A, B, C) = \bar{A} \cdot \bar{B} + A \cdot \bar{C} + B \cdot C \rightarrow 9 \text{ bem.}$$

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

---

6. feladat

Formálisan specifikáljuk azt a négyváltozós $F(A,B,C,D)$ logikai függvényt, amely kimenete $F=0$, ha a bemenetén lévő bináris kombinációra igaz az $AB+C = CD+B$ logikai kifejezés. A specifikáció során vegyük figyelembe, hogy azok a bemeneti kombinációk nem fordulhatnak elő, ahol minden bemenet azonos értékű. Melyik definíciós lehetőséget (igazság tábla, Karnaugh tábla, algebrai alak, minterm/maxterm index) célszerű választani.

Megoldás

Az igazság táblázatot – a felírt bemeneti kombinációkra egyszerű ellenőrizni a feltételek teljesülését.

A	B	C	D	AB+C	CD+B	F
0	0	0	0	0	0	-
0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	1	0	1
0	0	1	1	1	1	0
0	1	0	0	0	1	1
0	1	0	1	0	1	1
0	1	1	0	1	1	0
0	1	1	1	1	1	0
1	0	0	0	0	0	0
1	0	0	1	0	0	0
1	0	1	0	1	0	1
1	0	1	1	1	1	0
1	1	0	0	1	1	0
1	1	0	1	1	1	0
1	1	1	0	1	1	0
1	1	1	1	1	1	-

		<u>C</u>				
	F	-	0	0	1	
		1	1	0	0	
		0	0	-	0	
	A	0	0	0	1	
		<u>D</u>				

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

7. feladat

Egy szoba világítását 4 kapcsoló (A,B,C,D) szabályozza. A szobában világít a lámpa (F=1), ha

- az A és B kapcsoló be van kapcsolva, amikor a C és D kapcsoló nincs,
- vagy
- az A kapcsoló be van kapcsolva, amikor a C és D kapcsoló különböző állásban áll,
- vagy
- a B kapcsoló nincs bekapcsolva, amikor az A kapcsoló állása megegyezik a D kapcsoló állásával.

Írjuk fel a világítást vezérlő logikai függvényt algebrai alakban.

Írjuk fel a diszjunktív kanonikus algebrai alakját.

Adjuk meg

- az igazság táblázatát,
- a Karnaugh tábláját,
- minterm és maxterm indexeit.

(az indexek felírásakor az A kapcsolót a legmagasabb helyérték és a bekapcsolt állapotú kapcsoló 1 értékű)

Megoldás

$$F = A \cdot B \cdot \bar{C} \cdot \bar{D} + A \cdot C \cdot \bar{D} + A \cdot \bar{C} \cdot D + \bar{B} \cdot A \cdot D + \bar{B} \cdot \bar{A} \cdot \bar{D}$$

$$F = \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}}$$

$$F = \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}} + \overline{A\bar{B}C\bar{D}}$$

A	B	C	D	F
0	0	0	0	1
0	0	0	1	0
0	0	1	0	1
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	1	0	1
1	0	1	1	1
1	1	0	0	1
1	1	0	1	1
1	1	1	0	1
1	1	1	1	0

		C				
F	1	1	0	0	1	
	0	0	0	0	0	
	1	1	1	0	1	B
	0	0	1	1	1	
		D				

$$F(ABCD) = \sum (0,2,9,10,11,12,13,14)$$

$$F(ABCD) = \prod (0,7,8,9,10,11,12,14)$$

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

---

8. feladat

Adjuk meg az előző feladat Karnaugh tábláját, minterm és maxterm indexeit, ha tudjuk, hogy a B, C és D kapcsoló soha nem állhat azonos állásban.

Megoldás

		C				
F		-	0	0	1	
		0	0	-	0	
	A		1	1	-	1
			-	1	1	1
		D				

$$F(ABCD) = \sum^4 [(2,9,10,11,12,13,14) + (0,7,8,15)]$$

$$F(ABCD) = \prod^4 [(9,10,11,12,14) + (0,7,8,15)]$$

Grafikus minimalizálás

9. feladat Karnaugh táblájával adott az alábbi F logikai függvény.

		<u>C</u>				
		0	1	1	0	
A	F	0	1	1	0	
	0	0	1	1	B	
	1	0	0	1		1
	0	1	1	1		0
1	0	1	0	0		
		<u>D</u>				

Jelölje be a mintermekből képezhető prímmimplikánsokat.

Adja meg a prímmimplikánsok algebrai alakját.

Jelölje meg a lényegeseket.

Adja meg F legegyszerűbb kétszintű diszjunktív algebrai alakját.

Megoldás:

		<u>C</u>				
		0	1	1	0	
A	F	0	1	1	0	
	0	0	1	1	B	
	1	0	0	1		1
	0	1	1	1		0
1	0	1	0	0		
		<u>D</u>				

Prímmimplikáns   lényeges

- a. $\bar{B}D$
- b. CD
- c. BC

$F = \bar{B}D + BC$

10.feladat Karnaugh táblájával adott az alábbi F logikai függvény.

		<u>C</u>				
		0	1	1	0	
A	F	0	1	1	0	
	0	0	1	1	B	
	1	0	0	1		1
	0	1	1	1		0
1	0	1	0	0		
		<u>D</u>				

Jelölje be a maxtermekből képezhető prímmimplikánsokat.

Adja meg a prímmimplikánsok algebrai alakját.

Jelölje meg a lényegeseket.

Adja meg F legegyszerűbb kétszintű konjunktív algebrai alakját.

Megoldás:

		<u>C</u>				
		0	1	1	0	
A	F	0	1	1	0	
	0	0	1	1	B	
	1	0	0	1		1
	0	1	1	1		0
1	0	1	0	0		
		<u>D</u>				

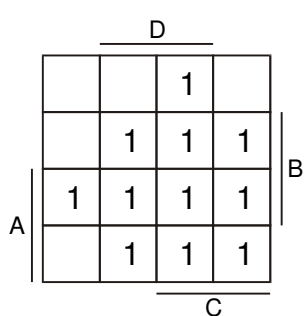
Prímmimplikáns   lényeges

- a. $B + D$
- b. $C + D$
- c. $\bar{B} + C$

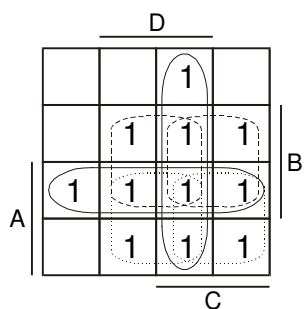
$F = (B + D)(\bar{B} + C)$

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

11. feladat **Határozza meg** a legegyszerűbb kétszintű realizációját annak a logikai hálózatnak, amelynek kimenete $F = 1$, ha a bemeneten az 1-esek száma legalább annyi, mint a 0-ák száma.

		F		F	
0	0000	0	8	1000	0
1	0001	0	9	1001	1
2	0010	0	10	1010	1
3	0011	1	11	1011	1
4	0100	0	12	1100	1
5	0101	1	13	1101	1
6	0110	1	14	1110	1
7	0111	1	15	1111	1

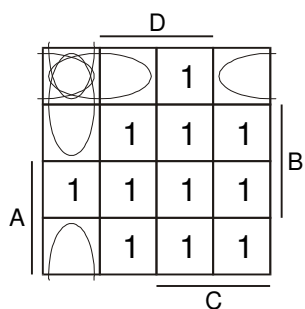

Ha az 1-eseket fedjük le:

$$F = AB + CD + AC + AD + BD + BC$$

18 kapubemenet

6 db 2 bemenetű ÉS
1 db 6 bemenetű VAGY

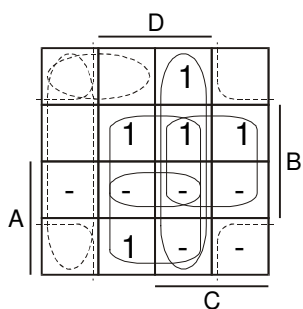
Ha a 0-ákat fedjük le:

$$F = (A + C + D)(A + B + C)(B + C + D)(A + B + D)$$

16 kapubemenet

4 db 3 bemenetű VAGY
1 db 4 bemenetű ÉS

12. feladat Előző példa, de a bemeneten csak BCD számok lehetnek. (Közömbös)

Ha az 1-eseket fedjük le:

$$F = AD + BD + BC + CD$$

12 kapubemenet

4 db 2 bemenetű ÉS
1 db 4 bemenetű VAGY

Ha a 0-ákat fedjük le:

$$F = (C + D)(B + D)(A + B + C)$$

10 kapubemenet

2 db 2 bemenetű VAGY
1 db 3 bemenetű VAGY
1 db 3 bemenetű ÉS

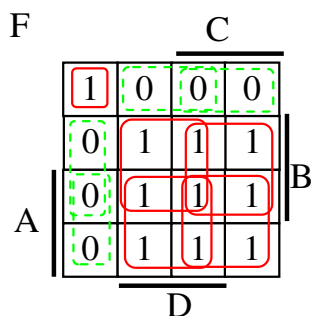
BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

13.feladat Adja meg a legegyszerűbb kétszintű realizációját annak a négybemenetű (A,B,C,D) kombinációs hálózatnak, melynek kimenete: $F=1$, ha a bemeneteken fennáll az $A+B = C+D$ Boole algebrai egyenlőség.

Ha az 1-eseket fedjük le:

$$F = \overline{A}BCD + BD + AD + AC + BC$$

17 kapubemenet

4 db 2 bemenetű ÉS
1 db 4 bemenetű ÉS
1 db 5 bemenetű VAGY

Ha a 0-ákat fedjük le:

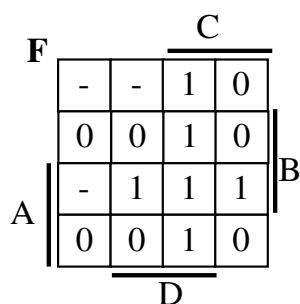
$$F = (\overline{A} + C + D)(\overline{B} + C + D)(A + B + \overline{D})(A + B + \overline{C})$$

16 kapubemenet

4 db 3 bemenetű VAGY
1 db 4 bemenetű ÉS

→ A konjuktív realizáció az egyszerűbb.

14.feladat Karnaugh táblájával adott az alábbi logikai függvény.

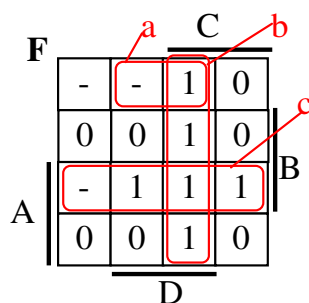
Jelölje be a mintermekből képezhető prímisszimplikánsokat.

Adja meg a prímisszimplikánsok algebrai alakját.

Jelölje meg a lényegeseket.

Adja meg F legegyszerűbb kétszintű diszjunktív algebrai alakját.

Megoldás:

Prímisszimplikáns

lényeges

a. $\overline{A} \cdot \overline{B} \cdot D$

b. CD

c. AB

$F = AB + CD$

(6 bemenet)

15. feladat Maxterm indexeivel adott az alábbi logikai függvény:

$$F(A, B, C, D) = \prod_{i=1}^4 [(5,6,7,9,10,11,13) + (3,14,15)]$$

		C			
		1	0		
A	F	-	-	1	0
	0	0	1	0	B
	-	1	1	1	
	0	0	1	0	
		D			

Vegye fel a függvény Karnaugh tábláját.

Jelölje be a maxtermekből képezhető prímmimplikánsokat.

Adja meg a prímmimplikánsok algebrai alakját.

Jelölje meg a lényegeseket.

Adja meg F legegyszerűbb kétszintű konjunktív algebrai alakját.

Megoldás:

		C			
		1	0		
A	F	-	-	1	0
	0	0	1	0	B
	-	1	1	1	
	0	0	1	0	
		D			

Prímmimplikáns

lényeges

a.	$A + D$	☒
b.	$B + D$	☒
c.	$A + C$	☒
d.	$B + C$	☒
e.	$C + D$	☐

$$F = (A + D)(B + D)(A + C)(B + C) \quad (12 \text{ bemenet})$$

16. feladat Mintermindexeivel adott az alábbi logikai függvény:

$$F(A, B, C, D) = \sum_{i=1}^4 [(2,3,6,7,10,14,15) + (0,1,4,8,12)]$$

		C			
		1	1		
A	F	-	-	1	1
	-	0	1	1	B
	-	0	1	1	
	-	0	0	1	
		D			

Vegye fel a függvény Karnaugh tábláját.

Grafikus minimalizálással határozza meg F legegyszerűbb kétszintű algebrai alakját.

$$F = \bar{D} + \bar{A}C + BC \quad \rightarrow 7 \text{ bemenet}$$

$$F = C(\bar{A} + B + \bar{D}) \quad \rightarrow 5 \text{ bemenet}$$

A két megvalósított hálózat igazságtáblázata különböző. A különbözősökhöz tartozó bemeneti kombinációkat kivéve azonban az eredetileg is határozott bejegyzések esetén mindkét hálózat azonos eredményt ad.

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Sorrendi hálózatok

17. feladat

Adott az alábbi sorrendi hálózat állapottábla.

$y \backslash X_1 X_0$	00	01	11	10
A	C,0	A,0	B,0	A,0
B	B,1	D,1	B,1	C,1
C	C,1	A,1	A,1	C,1
D	B,1	D,1	D,1	A,1

Milyen modell szerint működik a hálózat? Szinkron működést feltételezve adja meg az állapot sorozatot (y) és a kimeneti jelsorozatot (Z), ha a hálózat a **D** állapotból indul és a bemenetre a következő sorozat érkezik: 01,00,10,11,10,00

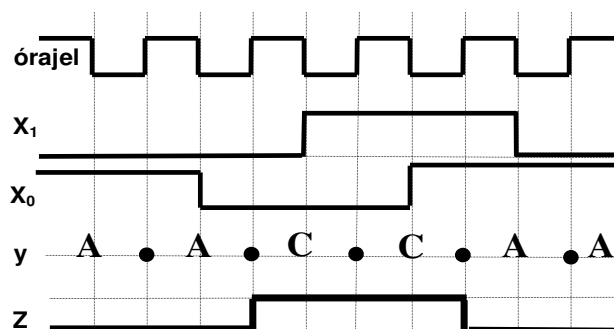
Megoldás

Moore modell

X_1, X_0	01	00	10	11	10	00
y (D)	D	B	C	A	A	C
Z	1	1	1	0	0	1

Szinkron működést feltételezve a mellékelt ábrába írja be az állapot sorozatot (y), és rajzolja be a kimeneti jelalakot (Z), ha a hálózat az **A** állapotból indul.

Megoldás

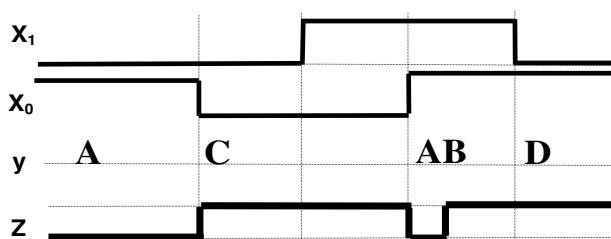

Működhet-e a hálózat aszinkron módon? Normál működésű-e a hálózat? Aszinkron működést feltételezve a mellékelt ábrába (és táblázatba) írja be az állapot sorozatot (y), és rajzolja be (adja meg) a kimeneti jelalakot (Z), ha a hálózat az **A** állapotból indul.

Megoldás

Működhet aszinkron módon, de nem normál működésű, mert 10 bemeneti kombináció mellett C stabil állapotból indulva 11 bemeneti kombináció hatására két instabil állapoton keresztül jut stabil állapotba.

X_1, X_0	01	00	10	11	01
y (A)	A	C	C	AB	D
Z	0	1	1	01	1

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

18. feladat

Adott az alábbi sorrendi hálózat állapottábla.

$y \backslash X_1 X_0$	00	01	11	10
A	A,0	D,1	A,0	A,0
B	B,1	D,0	B,0	C,1
C	C,0	C,1	A,1	C,1
D	B,1	D,0	B,0	A,1

Milyen modell szerint működik a hálózat? Szinkron működést feltételezve adja meg az állapot sorozatot (y), a kimeneti jelsorozatot (Z) és jelölje meg az érvényes kimeneti kombinációkat, ha a hálózat a C állapotból indul és a bemenetre a következő sorozat érkezik: 00,01,11,01,11,00

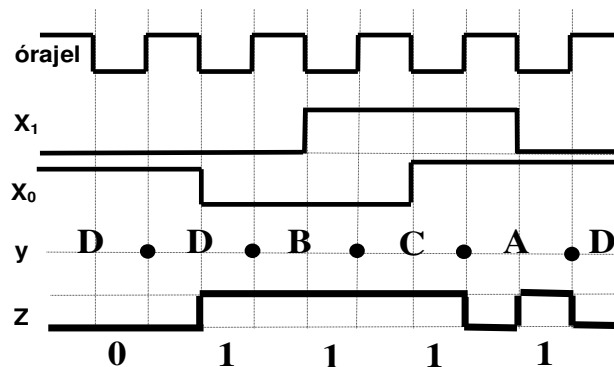
Megoldás

Mealy modell

X_1, X_0	00	01	11	01	11	00
y (C)	C	C	A	D	B	B
Z	0	1	10	10	0	1

Szinkron működést feltételezve a mellékelt ábrába írja be az állapot sorozatot (y), és rajzolja be a kimeneti jelalakot (Z), ha a hálózat a D állapotból indul.

Megoldás

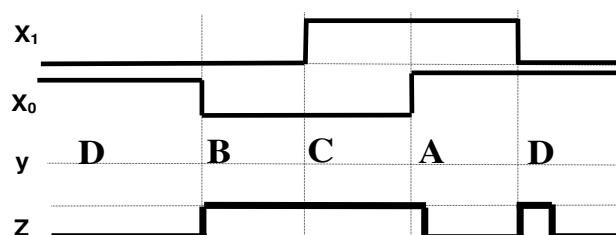

Működhet-e a hálózat aszinkron módon? Normál működésű-e a hálózat? Aszinkron működést feltételezve a mellékelt ábrába (és táblázatba) írja be az állapot sorozatot (y), és rajzolja be (adja meg) a kimeneti jelalakot (Z), ha a hálózat a D állapotból indul.

Megoldás

Működhet aszinkron módon, és normál működésű.

X_1, X_0	01	00	10	11	01
y (D)	D	B	C	A	D
Z	0	1	1	0	10

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

19. feladat

Adott az alábbi sorrendi hálózat állapottábla.

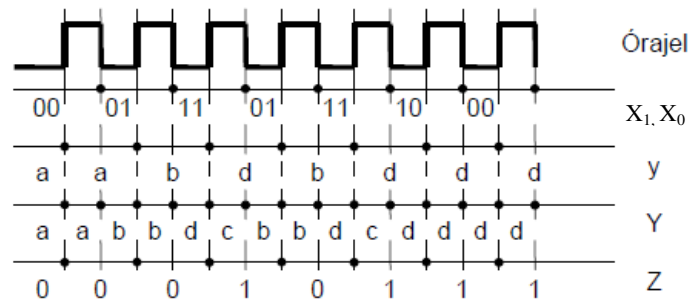
- a) Milyen modell szerint működik?
- b) Lehet-e aszinkron működésű?
- c) A lehetséges működés(ek) mellett adja meg a kimeneti jelsorozatot, ha a hálózat az **a** állapotban van, és a bemenetekre az alábbi jelsorozat érkezik:

X_1, X_0 : 00, 01, 11, 01, 11, 10, 00.

X_1, X_0	00	01	11	10
a	a,0	b,0	b,0	b,0
b	d,0	b,0	d,0	d,0
c	a,1	d,1	c,1	c,1
d	d,1	b,1	c,1	d,1

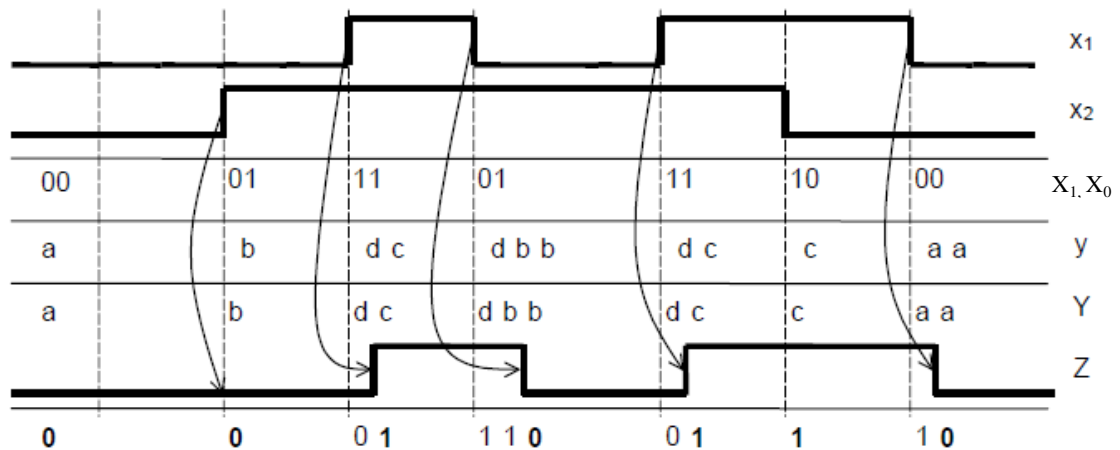
Megoldás:

- a) Mivel a hálózat kimenete csak az aktuális állapottól függ ($Z=f(y)$) a hálózat Moore-modell szerint működik.
- b) Mivel a hálózat bármely stabil állapotból kiindulva, bármely (szomszédos) bemeneti változásra stabil állapotba jut, a hálózat lehet aszinkron működésű.
- c) Szinkron működést feltételezve:

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Aszinkron működést feltételezve:

00	01	11	01	11	10	00
a0	b0	d0, c1	d1, b1, b0	d0, c1	c1	a1, a0

20. feladat

Adott az alábbi sorrendi hálózat állapototábla.

- a) Milyen modell szerint működik?
- b) Lehet-e aszinkron működésű?
- c) A lehetséges működés(ek) mellett adja meg a kimeneti jelsorozatot, ha a hálózat az **a** állapotban van, és a bemenetekre az alábbi jelsorozat érkezik:

X_1, X_0 : 00, 01, 11, 01, 11, 10, 00.

X_1, X_0	00	01	11	10
a	a,0	d,0	b,0	d,1
b	d,1	b,0	d,1	a,0
c	a,1	b,0	c,1	c,0
d	b,1	b,0	c,0	d,1

Megoldás:

a) Mivel a kimenet értéke a bemenet és az aktuális állapot függvénye ($Z=f(x,y)$), Mealy-modell szerint működik.

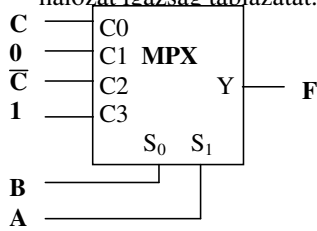
b) Ha a rendszer b stabil állapotában (01 bemeneti kombináció) a bemenet 00-ra vált, nem alakul ki stabil állapot, így aszinkron működésű nem lehet.

c) Szinkron eset:

00	01	11	01	11	10	00
0	0, 0	0, 1	0, 0	1, 0	1, 1	1, 1

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

21. Egy kombinációs hálózatot multiplexer segítségével a mellékelt kapcsolással valósítottunk meg. Adja meg a hálózat igazság táblázatát.

Megoldás:

S₀, S₁ bemenetre adott kombinációk választják ki a C₀...C₃ bemenetek valamelyikét. A bekötés alapján S₁:S₀=00 esetén F=C; 01 esetén F=0; 10 esetén F=C; 11 esetén pedig F=1. Ez alapján az igazságtábla:

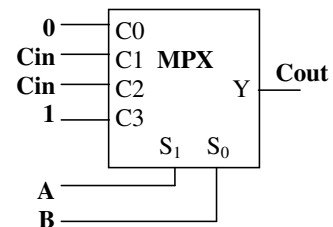
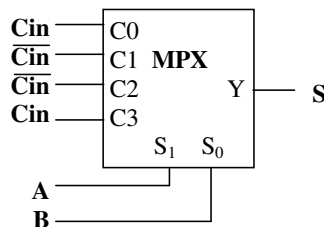
ABC	F
0 0 0	0
0 0 1	1
0 1 0	0
0 1 1	0
1 0 0	1
1 0 1	0
1 1 0	1
1 1 1	1

22. Valósítsuk meg az egy bites teljesösszeadó S és Cout kimenetének függvényeit 4/1 multiplexerek segítségével.

Megoldás:

Az 1 bites teljesösszeadó igazságtáblázata:

ABCin	S	Cout
0 0 0	0	0
0 0 1	1	0
0 1 0	1	0
0 1 1	0	1
1 0 0	1	0
1 0 1	0	1
1 1 0	0	1
1 1 1	1	1

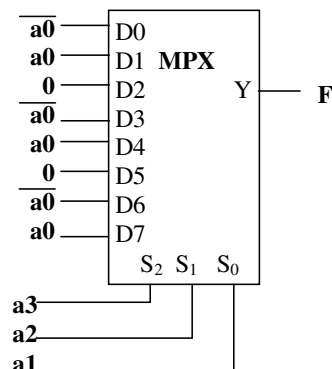
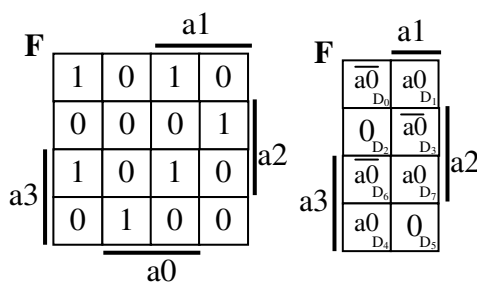

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

23. Adott egy A ($a_3...a_0$) négy bites előjel nélküli bináris szám. 8/1-es multiplexer és minimális kiegészítő hálózat segítségével valósítsuk meg azt az F függvényt, melynek kimenete $F=1$, ha az A bináris szám maradék nélkül osztható 3-al.

Megoldás:

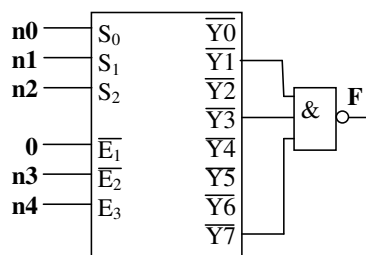
A	$a_3a_2a_1a_0$	F
0	0000	1
1	0001	0
2	0010	0
3	0011	1
4	0100	0
5	0101	0
6	0110	1
7	0111	0
8	1000	0
9	1001	1
10	1010	0
11	1011	0
12	1100	1
13	1101	0
14	1110	0
15	1111	1

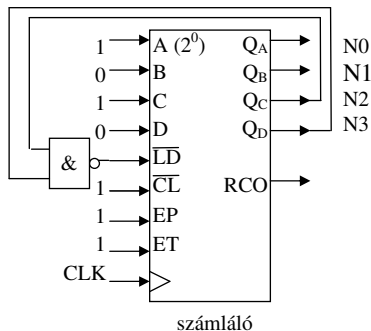
24. Adott egy N ($n_4...n_0$) ötbités előjel nélküli egész szám. 3/8-as dekóder és minimális kiegészítő hálózat felhasználásával valósítsuk meg azt az F logikai függvényt, amelynek kimenete $F=1$, ha az N 16 és 24 közé eső prím szám.

Megoldás:

N	n_4	n_3	n_2	n_1	n_0
17	1	0	0	0	1
19	1	0	0	1	1
23	1	0	1	1	1

25. Egy 4 bites bináris számlálóból a mellékelt hálózatot alakították ki. **Adja meg decimálisan**, hogy mi lesz a következő 4 órajel periódusban a kimenet értéke, ha a kimenet jelenlegi értéke 10.

Megoldás:

Kimenet: 10, 11, 12, 5, 6

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Mikrokontroller programozása

26. feladat

- Írjon assembly szubrutint (ADD16K), amely összeadja az OP1H:OP1L és az OP2H:OP2L 16 bites kettes komplementben ábrázolt operandusokat. A szubrutin az eredményt a ZH:ZL regiszterekbe tegye. A változók definiálásával és a memóriabankok váltásával nem kell foglalkozni.
- Írjon ellenőrző szubrutint (CHKPLUS), amelyet közvetlenül az ADD16K rutin visszatérésekor meghívva C=1 értékkel jelzi, ha a pozitív számok összeadása során túlsordulás lépett fel.
- Írjon ellenőrző szubrutint (CHKADD), amelyet közvetlenül az ADD16K rutin visszatérésekor meghívva C=1 értékkel jelzi, ha a kettes komplementben ábrázolt (tetszőleges előjelű) operandusok összeadása során túlsordulás lépett fel.

Megoldás:

```
; OP1H:OP1L és OP2H:OP2L összeadása  
; Eredmény: ZH:ZL
```

ADD16K:

```
MOVWF    OP1L,W    ;alsó bájtok  
ADDWF    OP2L,W  
MOVWF    ZL  
MOVWF    OP1H,W    ; felső bájtok+C  
ADDWFC   OP2H,W  
MOVWF    ZH  
RETURN
```

```
; túlsordulás ellenőrzése
```

CHKADD:

```
BCF      STATUS,C  
MOVWF    OP1H,W  
XORWF    OP2H,W    ; előjelek XOR  
BTFSC    WREG,7    ;  
RETURN   ;OK, különbözőek  
MOVWF    OP2H,W  
XORWF    ZH,W      ; op és Z azonos?  
BTFSS    WREG,7  
RETURN   ; OK, előjel nem váltott  
BSF      STATUS,C ;túlcs.  
RETURN
```

```
; pozitív OP1 és OP2 összeadása  
; utáni ellenőrzés, C=1 ha túlcs.
```

CHKPLUS:

```
BSF      STATUS,C ;C=1  
BTFSS    ZH,7     ; előjel vizsg.  
BCF      STATUS,C  
RETURN
```

```
; rövidebb, de első ránézésre  
; nehezen érthető megoldás
```

CHKPLUS:

```
RLF      ZH,W      ; előjel -> C  
RETURN
```

27. feladat

Írjon assembly szubrutint (FALLDET), amely a meghívása után akkor tér vissza, ha lefutó élt érzékelt a PORTB regiszter 4. bitjén.

Megoldás

FALLDET:

```
BTFSS    PORTB,4  
BRA      FALLDET ;RB4=1?
```

FD0:

```
BTFSC    PORTB,4  
BRA      FD0      ;RB4=0?  
RETURN
```

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

---

28. feladat

Írjon assembly szubrutint (RISEDET), amely a meghívása után akkor tér vissza, ha felfutó élt érzékelt a PORTB regiszter 4. bitjén.

Megoldás

RISEDET:

```
BTFSCL PORTB, 4
BRA RISEDET ;RB4=0?
```

FD1:

```
BTFSCL PORTB, 4
BRA FD1 ;RB4=1?
RETURN
```

29. feladat

A mikrokontroller A és B portját egy nyolc eres kábellel kötötték össze. A szubrutin meghívása előtt az A portot digitális kimenetre, a B portot digitális bemenetre állították.

- Írjon assembly szubrutint (CHECK), amely sétáló „1” értékkel ellenőrzi a kábelt. A szubrutin Z=1-el térjen vissza, ha hibát talált és Z=0-val, ha a kábel hibátlan. A bankváltásokkal és a változók definiálásával nem kell foglalkoznia.
- Írja meg az A és B port inicializálását (INITPORT) megvalósító szubrutint. Ne feledkezzen meg a portok digitális üzemmódba kapcsolásáról. Gondoskodjon a megfelelő memóriabankok átkapcsolásáról, használja a bankváltáshoz szükséges direktívát.

Megoldás

```
; PORTA és PORTB összekötés ellenőrzése sétáló 1-essel
; MINTA: 8 bites változó a teszteléshez
; Hibajelzés: Z=1
```

CHECK:

```
MOVLW H'80' ; kezdőértékek
MOVWF MINTA
BCF STATUS, C
```

TCK:

```
MOVF MINTA, W
MOVWF LATA ; minta A porta
NOP
MOVF PORTB, W ; visszaolvasás
XORWF LATA, W ; ellenőrzés
BTFSCL STATUS, Z
BRA HIBA ; nem egyezik a minta
RRF MINTA, F ; minta léptetés
BTFSCL STATUS, C ; ciklus, amíg C=1 lesz
BRA TCK
BCF STATUS, Z ; Z=0
RETURN ; kész, kábel jó
```

HIBA:

```
BSF STATUS, Z
RETURN ; kész, kábel rossz
```

INITPORT:

```
BANKSEL ANSELA
CLRF ANSELA ; portok digitálisak
CLRF ANSELB
BANKSEL TRISA
CLRF TRISA ; porta kimenet
MOVLW H'FF'
MOVWF TRISB ; portb bemenet
RETURN
```

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

30. feladat

Írjon assembly ciklust (program részletet), amely tízszer meghívja a CHKAD szubrutint. A CHKAD rutin visszatérési értékét a W regiszterbe teszi, ezeket minden visszatérés után adja hozzá a CHKCNT változóhoz, melyet a ciklus kezdete előtt kinullázott.

Megoldás

```
;
    MOVLW    D'10'
    MOVWF   ADCNT    ; ciklusváltozó
    CLRF    CHKCNT   ; nullázás
ADTSTCK:
    CALL    CHKAD
    ADDWF   CHKCNT,F ; eredmény hozzáadás
    DECFSZ  ADCNT,F
    BRA     ADTSTCK
```

31. feladat

Adott az alábbi időzítő megszakítás rutin (TMR0IT). A megszakítás engedélyezése után azt tapasztaljuk, hogy a főprogram futása megáll, mintha a megszakítás nem akarna visszatérni. Nézze át a megszakítási rutin kódját, állapítsa meg a hiba okát és tegyen javaslatot a kijavítására.

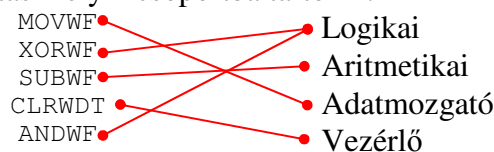
```
ORG    0x0004
TMR0IT:
    DECFSZ  DCNT,F
    RETFIE
    MOVLW   D'100'
    MOVWF   DCNT
    CALL    SZAMOL
    RETFIE
SZAMOL:
    INCF    BCNT,F
    RETURN
```

Megoldás:

Hiányzik a megszakítás flag (TMR0IF) törlése
Be kell szűrni az IT rutin legelejére egy BCF PIR0,TMR0IF utasítást
Ehhez korrektül egy BANKSEL PIR0 és egy BANKSEL DCNT is kell

32. feladat

Párosítsa össze az alábbi assembly utasításokat és utasítás csoportokat. Kösse össze vonallal, hogy melyik utasítás melyik csoportba tartozik.

33. feladat

Írjon megszakítás rutin (INT_IT), amely az INT bemeneten érkező megszakítások hatására növeli a DBCOUNT változó értékét. Ne feledkezzen meg a bankváltásokról és a megszakítás nyugtázásáról.

```
ORG    0x0004
INT_IT:
    BANKSEL PIR0
    BCF    PIR0,INTF
    BANKSEL DBCOUNT
    INCF   DBCOUNT,F
    RETFIE
```

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

34. feladat

Írjon assembly szubrutin (Delay10us), amely 10us időt késleltet szoftveresen. A processzor ciklusideje 125ns. Számítsa ki a késleltetéshez szükséges konstans értékét.

Megoldás:

```
Delay10us: ; 125ns/ciklus@Fosc=32MHz-->8MHz instructionclock
    MOVLW    D'25'        ; 3
D10CK:
    DECFSZ   WREG,W       ; 1 /2
    GOTO     D10CK        ; 2
    RETURN                                ; 2
```

Egy utasításciklus ideje: $T_{cy}=1/8MHz = 125ns$

Az előírt 10us késleltetéshez tehát összesen $10us/125ns = 80$ ciklusnyi idő szükséges. A szubrutint meghívó CALL utasítás 2 ciklus, a hurok változó kezdőérték betöltése 1 ciklus. A hurok mag egy iterációja 3 ciklus, míg a ciklus végén a visszatérés további 2 ciklus.

Az összes ciklusok száma: $N = 3+(m \cdot 3)+2 = 5 + (m \cdot 3)$ vagyis:

$$80 = 5 + (m \cdot 3) \rightarrow m=25.$$

35. feladat

Írjon assembly szubrutin (PULSE), amely egy korábban Delay10us szubrutin felhasználásával 10us széles impulzust állít elő a PORTA 7. bitjén. A Delay szubrutint nem kell megírnia, a portbit üzemmódjának és irányának állításával sem kell foglalkoznia.

Megoldás:

```
PULSE:
    BSC      LATA, 7
    CALL    Delay10us
    BCF     LATA, 7
    RETURN
```

36. feladat

Készítsen szubrutint (CALCSUM), amely az FSR0 kezdőcímtől kezdődő memória területen található W darabszámú bajt mod256 ellenőrző összegét számolja ki és helyezi el a terület végén.

Megoldás:

```
CHKSUM RES 1
CALSUM:
    ; ellenőrző összeg számolás, eredmény blokk végére teszi
    ; FSR0: forrás mutató
    ; W: darabszám
    MOVWF   BITCNT
    CLRF    CHKSUM ; kezdőérték
CALCK:
    MOVIW   FSR0++
    ADDWF   CHKSUM,F
    DECFSZ  BITCNT,F
    GOTO    CALCK
    MOVF    CHKSUM,W; eredmény mentése
    MOVWI   FSR0++
    RETURN
```

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

37. feladat

Készítsen szoftverrel ellenőrzött készenléletet megvalósító szubrutint (SEND_BUFF), amely egy 8 bájtos tömb elemeit továbbítja USART-on. A periféria inicializálásával nem kell foglalkoznia.

Megoldás:

SEND_BUFF:

```
MOVLW HIGH TXBUFF ; mutató beállítása
MOVWF FSR0H
MOVLW LOW TXBUFF
MOVWF FSR0L
MOVLW D'8' ; darab számláló
MOVWF DBCOUNT
```

SND_CK:

```
BTFSS PIR3,TXIF ;üres adóra vár
BRA SND_CK
MOVIW FSR0++ ; adat W-be, pointer ++
MOVWF TXREG ; beírás az adóba
DECFSZ DBCOUNT,F
BRA SND_CK
RETURN
```

38.feladat

Jelölje X-el, hogy mely események vagy utasítások állítják 1-be, illetve 0-ba a PIC16F18875 mikrokontroller globális megszakítás engedélyező bitjét. Ha nem változik, akkor mindkét négyzetet hagyja üresen.

Esemény	1-be állít	0-ba állít
BSF INTCON, GIE	X	
BCF INTCON, GIE		X
Megszakítás érvényrejutása		X
Felfutó él a PORTB 7. bitjén		
RETFIE	X	
TMR0IF 1-be váltása, amikor TMR0IE=0		
TMR0 időzítő megszakítás érvényre jutása		X
MOVF INTCON, W		
BTFSC INTCON, GIE		
BTFSS INTCON, GIE		
CLRF INTCON		X
Vref feszültség az AN0 bemeneten		
CLRF STATUS		
Reset		X

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

39.Feladat: töltsé ki a táblázat hiányzó adatait.

(A ₀ ...A _n) Címvezetékek	(C) Címbiték száma	(B) Adatbiték száma	(D ₀ ...D _m) Adatbiték	(K) Memória kapacitása [kbyte]
A ₀ ...A ₁₄	15	32	D ₀ ...D ₃₁	
		16	D ₀ ...D ₁₅	1024 kbyte
A ₀ ...A ₁₄	15			32 kbyte
		4	D ₀ ...D ₃	8 kbyte

Megoldások:

128kByte

A₀...A₁₈, 19 bit

D₀...D₇, 8 bit

A₀...A₁₃, 14 bit

Memória sebesség problémák kezelése

40.Feladat

Egy rendszer operatív memóriája 50ns hozzáférési idejű. A 512KB méretű **négy utas set asszociatív** szervezésű cache memória 10ns hozzáférési idejű. A találati arány (HIT RATE) 90%.

a) **Számítsa ki** mekkora a felhasználó által látott átlagos (látszólagos) memória hozzáférési idő (T_L), ha a blokk betöltés idejét elhanyagolhatjuk?

b) **Számítsa ki** mekkora a felhasználó által látott átlagos (látszólagos) memória hozzáférési idő (T_L), ha a blokk betöltési idő 100ns?

c) **Mekkora** a b) feladatban kiszámolt idő, ha a cache méretét megduplázzuk?

d) **Mekkora** a b) feladatban kiszámolt idő, ha a cache elérési idejét a felére csökkentik?

e) **Mekkorára** kell csökkenteni a cache elérési idejét a fenti (b) esetben, hogy a T_L a felére csökkenjen?

Megoldások:

a) $T_L=14\text{ns}$

b) $T_L=19\text{ns}$

c) $T_L=29\text{ns}$ ha blokkméret változik, vagy 19ns , ha nem változik a blokkméret

d) $T_L=14.5\text{ns}$

e) nem érhető el.

41.Feladat

Az operatív tárhoz egy **direkt leképzésű cache** kapcsolódik. A behozatali stratégia igény szerinti, az írási stratégia write-through. Az operatív tár

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

---

byte-os szervezésű, a cím 32 bites. A teljes cache összesen 512 blokkot tárol, egy blokk 256 byteból áll.

- a) **Hány TAG-komparátort** tartalmaz a cache?
- b) **Hány bites** a CBA (cache block address)?
- c) **Hány bites** a TAG komparátor?

Megoldások:

- a) 1db
- b) 9 bit
- c) 15 bit

42.feladat

Egy **négy utas set asszociatív** vezérlést alkalmazó gyorsító tár(cache) adatai a következők: a blokkméret 64 byte, a teljes gyorsító tár összesen 4096 blokkot tartalmaz. A vezérlőtárakban (TAG) 1 bittel jelezzük a bejegyzés érvényességét. Az operatív memória címe 32 bites, bájtos szervezésű.

- a) **Hány bites** az offset (eltolás)?
- b) **Milyen szervezésű** (szószám x bitszám) egy vezérlő (TAG) tár?
- c) **Hány TAG komparátort** tartalmaz a cache?

Megoldások:

- a) 6 bit
- b) 1024 szó x 17 bit
- c) 4 darabot

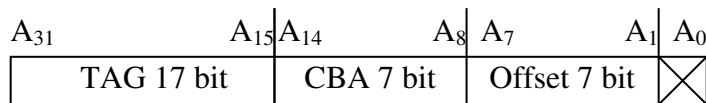
43.feladat

Az operatív tárhoz egy **4 utas direkt leképzésű cache** kapcsolódik. Az operatív tár **16 bites** szervezésű, a cím **32 bites**. A teljes cache összesen **512 blokkot** tárol, egy blokk **256 byteból** áll.

- a) **Hány bites** az offset (eltolás)?
- b) **Hány bites** a CBA (cache block address)?
- c) **Hány bites** a TAG a cache-ben?

Megoldások:

- a) 7 bit
- b) 7 bit
- c) 17 bit

44.feladat

Az operatív tárhoz egy **teljesen asszociatív cache** kapcsolódik. Az operatív tár byteos szervezésű, a cím 24 bites. A cache 128 blokkot tárol, egy blokk 16 byteból áll.

- a) **Hány bites** a TAG a cache-ben?
- b) Hány TAG-komparátort tartalmaz a cache?

Megoldás:

- a) 20 bit
- b) 128 darabot

Cache blokkcsere algoritmusok

45.feladat

Egy 4 utas set-asszociatív cache Real-LRU illetve pszeudo-LRU blokkcsere stratégiát alkalmaz. A szükséges jelzőbitek kezdőértéke zérus. Az egymást követő hivatkozások ugyanazon csoporton belül az alábbi memória sorokra hivatkoznak: 0,1,3,2,3

Adja meg lépésenként, hogy melyik blokk lesz az „áldozat” a egyes hivatkozásokot követően.

Megoldás:

0,1,3,2,3,0

	Hivatkozás:0 LRU:1,2,3	Hivatkozás:1 LRU: 2,3	Hivatkozás:3 LRU: 2	Hivatkozás:2 LRU: 0	Hivatkozás:3 LRU:0	Hivatkozás:0 LRU:1
Út 3→	0 0 0 0	0 0 0 0	1 1 1 0	1 1 0 0	1 1 1 0	0 1 1 0
Út 2→	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	1 1 0 1	1 1 0 0	0 1 0 0
Út 1→	0 0 0 0	1 0 1 1	1 0 1 0	1 0 0 0	1 0 0 0	0 0 0 0
Út 0→	0 1 1 1	0 0 1 1	0 0 1 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 1 1 1
	↑ Út0	↑ Út1	↑ Út2	↑ Út3		

46.feladat Egy 4 sort tartalmazó teljesen asszociatív cache FIFO blokkcsere stratégiát alkalmaz. Kezdetben minden sor(blokk) üres (érvénytelen). Egy tesztprogram futása során az alábbi memóriablokkokra hivatkozik: 0,1,3,2,3,7,3,0,2

Adja meg lépésenként, hogy melyik blokk lesz az „áldozat” az egyes hivatkozásokot követően.

Határozza meg a cache találati arányát az algoritmus teljes lefutása esetén.

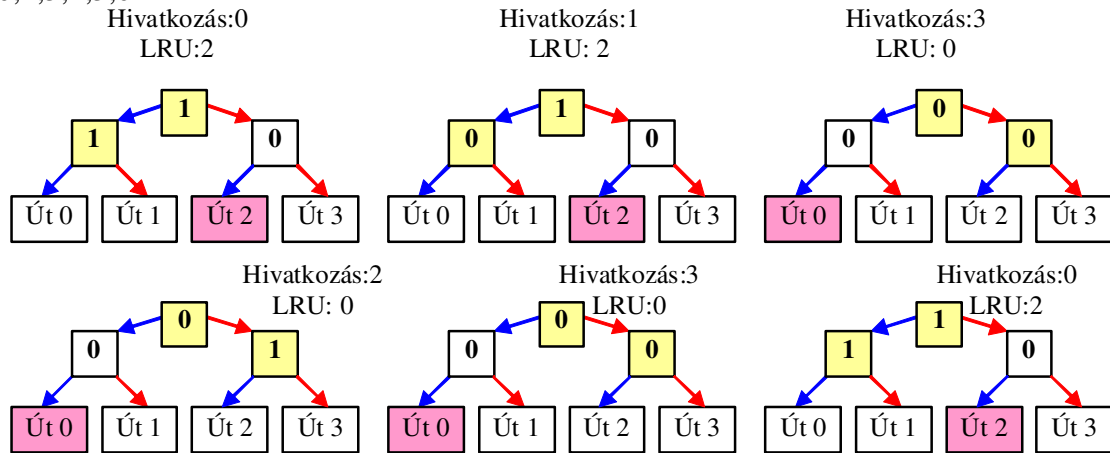
Hogyan változik a találati arány, ha a cache sor(blokk) száma a felére csökken?

Hogyan változik a találati arány (mindkét blokkszám esetén), ha LRU blokkcserét alkalmazunk?

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Megoldás:

0,1,3,2,3,0

hivatkozás	0	1	3	2	3	7	3	0	2	FIFO
hit/miss	m	m	m	m	h	m	h	m	h	
blokk 3→				2	2	2	2	2	2	$Hr = \frac{3}{9}$
blokk 2→			3	3	3	3	3	3		
blokk 1→		1	1	1	1	1	1	0	0	
blokk 0→	0	0	0	0	0	7	7	7	7	
		idő →								

hivatkozás	0	1	3	2	3	7	3	0	2	FIFO
hit/miss	m	m	m	m	h	m	m	m	m	
blokk 1→		1	1	2	2	2	3	3	2	$Hr = \frac{1}{9}$
blokk 0→	0	0	3	3	3	7	7	0	0	
		idő →								

hivatkozás	0	1	3	2	3	7	3	0	2	LRU
hit/miss	m	m	m	m	h	m	h	m	h	
blokk 3→				2	2	2	2	2	2	$Hr = \frac{3}{9}$
blokk 2→			3	3	3	3	3	3		
blokk 1→		1	1	1	1	1	1	0	0	
blokk 0→	0	0	0	0	0	7	7	7	7	
LRU:	1	2	3	0	0	1	1	3	0	
		2	3							
			3							
										idő →

hivatkozás	0	1	3	2	3	7	3	0	2	LRU
hit/miss	m	m	m	m	h	m	h	m	m	
blokk 1→		1	1	2	2	7	7	0	0	$Hr = \frac{2}{9}$
blokk 0→	0	0	3	3	3	3	3	3	2	
LRU	1	0	1	0	1	0	1	0	1	
		idő →								

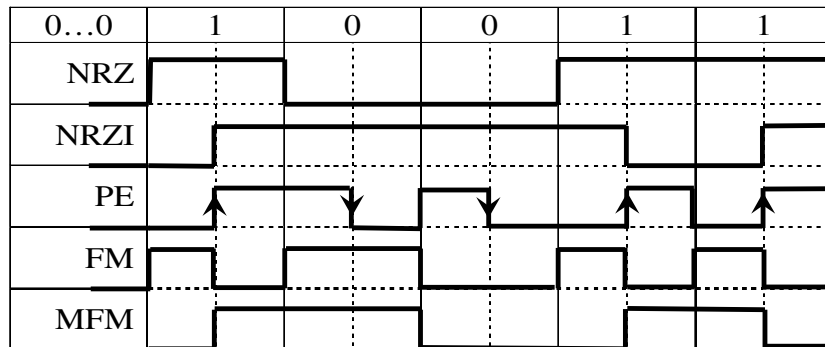
BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

47.feladat

Rajzolja fel egy mágneses tároló, íróáram jelalakját az **10011** bitsorozatra **különböző kódolások** esetén (**NRZ, NRZI, PE, FM, MFM**). Tégezze fel, hogy a bitsorozatot megelőző időben az áram 0 értékű. (A függőleges folytonos vonalak a cellahatárokat jelölik)

0...0	1	0	0	1	1
NRZ					
NRZI					
PE					
FM					
MFM					

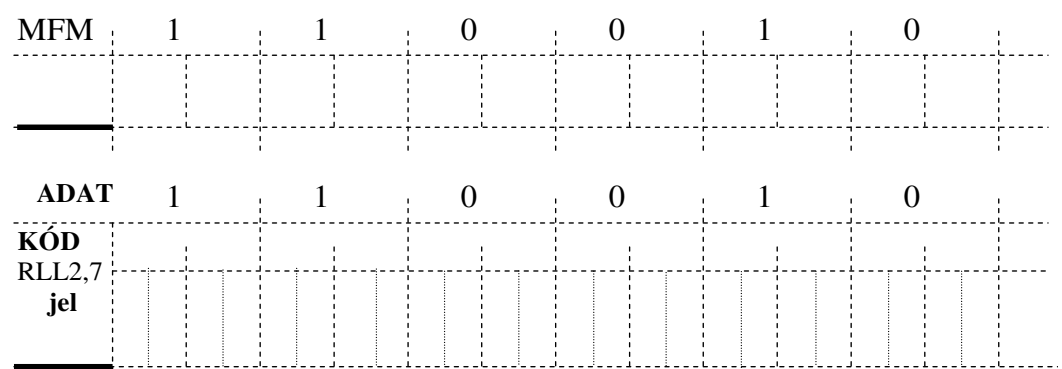
Megoldás:

48.feladat

Rajzolja be az alábbi ábrába az íróáram jelalakját **MFM** és **RLL2,7** kódolás esetén.

	RLL2,7
	7
ADAT	KÓD
11	1000
10	0100
000	000100
010	100100
011	001000
0011	00001000
0010	00100100

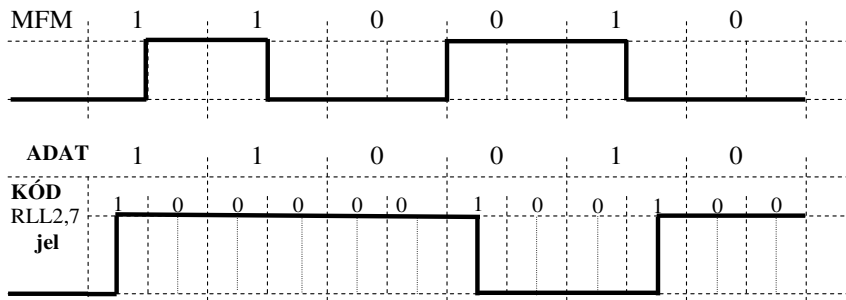

Melyik kódolással és mennyivel **több** adatot rögzíthetnek azonos fluxusváltási sűrűséget eltetelezve?

BME-IIT Hardver alapok - Gyakorló feladatok V1.4

Mit jelent az RLL2,7 kódolás elnevezésében a 2 és a 7?

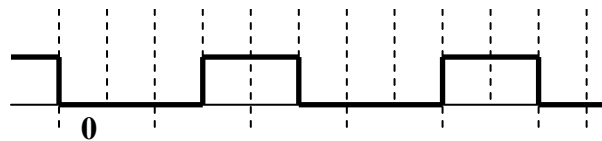
Megoldás:

49.feladat

Egy mágneses elvű adattárolónál az íróáram az ábrán látható módon változik. A szaggatott vonalak az ábrán egyforma időközönként vannak.

Az első bit értéke 0.

- A felírásnál PE vagy FM vagy MFM kódolást alkalmazhattak. A jelalak alapján **melyik kódolási eljárást használták** a felírásnál?
- Adja meg** a jelölt első 0 értékű bitet követő további 4 bit értékét.
- Azonos fluxusváltási sűrűséget feltételezve MFM kódolással **hányszor több adat** tárolható, mint FM kódolással?

Megoldás: **a) MFM   b) 01100   c) 2x**